

วิเชียร เกาพันธ์

ปิดทอง ประดับกระฉก

“ งานประดับกระจกเป็นงานที่ช่างได้ฝากฝีมือไว้กับโบราณสถานที่สำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา ถึงแม้กาลเวลาผ่านไปแต่คุณค่าทางทักษะฝีมือเชิงช่าง
ที่ฝากไว้จะยังคงอยู่คู่คนไทยตลอดไป ”

“การประดับกระจก” เป็นงานฝีมือที่ใช้กระจกเป็นเครื่องตกแต่งเพื่อให้ชิ้นงานเกิดความสวยงามด้วยการใช้ยารักเป็นตัวประสานระหว่างชิ้นงานกับแผ่นกระจกให้ยึดติดกัน เป็นการประดับตกแต่งแทนการใช้ฉนวนฉนวนที่มีราคาแพง อีกทั้งกระจกยังเป็นวัสดุที่มีความคงทนต่อสภาพดิน ฟ้า อากาศได้เป็นอย่างดี เนื่องจากราคาไม่แพงจึงเป็นที่นิยมนำมาประดับตกแต่งเครื่องใช้และอาคารสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะโบราณสถานและสถานที่ทางพระพุทธศาสนา

การประดับกระจก นิยมทำขึ้นเพื่อความสวยงามสำหรับตกแต่งเครื่องใช้ต่างๆ เช่น ตะลุ่ม พาน ซ้อฟ้า ไบระกา หน้าบัน ชุ่มประตู่ หน้าต่าง ดาวเพดานและฐานชุกชีประดิษฐานพระพุทธรูป ให้มีความงดงาม แลดูสง่างามมากยิ่งขึ้น

การปิดทอง นิยมตกแต่งสิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจเพื่อเพิ่มความวิจิตรงดงาม นิยมปิดทององค์พระพุทธรูป เพื่อให้แผ่นทองสะท้อนให้เกิดแสงเหลืองอร่ามประกายออกมา เป็นสัญลักษณ์ของความเปล่งประกาย เจริญรุ่งเรือง แลดูน่าศรัทธาและน่าเลื่อมใส

ลายไทยปิดทองประดับกระจก

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นายวิเชียร เกาพันธุ์ นับเป็นช่างฝีมือปิดทอง ประดับกระจกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในจังหวัดเพชรบุรี เริ่มต้นฝึกฝนฝีมือจากช่างฝีมือในท้องถิ่นเพชรบุรีในสมัยนั้น ได้มีโอกาสเรียนรู้เทคนิคพิเศษในงานประดับกระจกตามแบบโบราณดั้งเดิมในทุกขั้นตอน และด้วยความเป็นผู้มีใจรักและความหลงใหลในงานศิลปะมาตั้งแต่วัยเด็ก นายวิเชียรจึงเก็บเกี่ยวความรู้ฝึกฝนฝีมือด้วยประสบการณ์การทำงาน ทั้งงานปิดทององค์พระ พระอุโบสถ งานประดับกระจกซุ้มหน้าต่าง ซ่อฟ้าใบระกา หลายต่อหลายแห่งแสดงให้เห็นถึงฝีมือการปิดทอง ประดับกระจกอันละเอียด วิจิตร งดงาม และพัฒนาฝึกฝนฝีมือเรื่อยมา จนถึงทุกวันนี้ นับเป็นเวลากว่า 45 ปีมาแล้ว

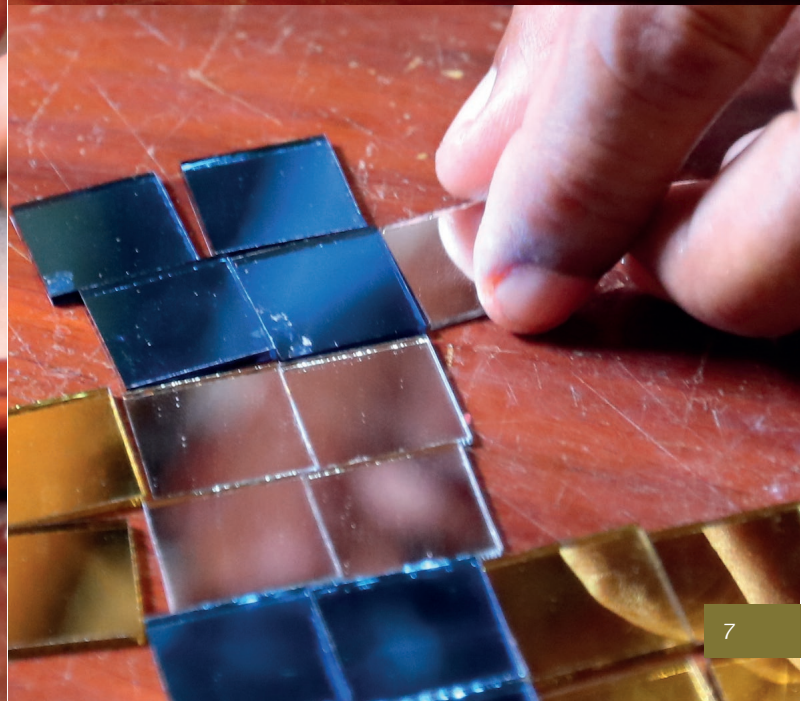
พระนารายณ์ทรงครุฑ ปิดทองประดับกระจก

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

การปิดทอง ประดับกระจก สามารถบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ใช้ประดับตกแต่งสิ่งของหรือสถานที่ให้ดูมีความสง่างาม ช่างฝีมือต้องสามารถทำขั้นตอนที่ยากให้สำเร็จในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะในการตัดกระจกให้ได้รูปทรงพอเหมาะตามความต้องการ รวมถึงการใช้ยางรักแบบโบราณและความยากในการปิดแผ่นทองให้เรียบเนียนเสมอกันโดยไม่เห็นรอยต่อ

ทักษะการประดับกระจกของนายวิเชียรจะใช้ฝีมือเชิงช่างที่สำคัญ ได้แก่ การติดแผ่นกระจกที่ละแผ่นอย่างเบา มือ ต้องคอยสังเกตกระจกไม่ให้บุ๋มขึ้นขัดกับแผ่นกระจกชั้นอื่นๆ หากเห็นว่าแผ่นกระจกใดไม่เรียบเนียนเสมอกันจะต้องใช้เทคนิคเฉพาะตัวด้วยวิธีการเคาะแผ่นกระจกที่ละแผ่นให้เท่ากันทั้งหมดตลอดทุกแผ่น ซึ่งนับว่าเป็นกระบวนการที่ละเอียดเป็นอย่างมาก

ต้องใช้ทั้งสมาธิและความใจเย็นในกระบวนการปิดแผ่นกระจกเพื่อให้เกิดความสวยงามซึ่งนายวิเชียรยังคงยึดถือตามภูมิปัญญาดั้งเดิมมาโดยตลอด ทำให้ผลงานปิดทองประดับกระจกของนายวิเชียรมีความวิจิตร ประณีต และงดงาม

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงาน “ปิดทอง ประดับกระจก” ของนายวิเชียร ที่สำคัญที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวคือ ความเรียบเนียนของการปิดทอง ซึ่งการปิดทองให้ได้ความวิจิตรงดงามจำเป็นต้องใช้สมาธิและความมีใจรักอย่างมาก เพราะหากใจร้อนแม้แต่นิดเดียว ผลงานที่ออกมาจะไม่เรียบเนียน การปิดแผ่นทองที่ดีต้องไม่เห็นขอบแผ่นทองระหว่างแผ่น ด้วยทักษะฝีมือ นายวิเชียรมีความชำนาญจนสามารถปิดแผ่นทองได้เนียนสนิท กลมกลืนไปทั้งหมด ประกอบกับนายวิเชียร เป็นผู้พิถีพิถันในการเลือกใช้วัสดุที่ดีที่สุดมีคุณภาพ โดยเลือกใช้แผ่นทองคำเปลวแท้ 100% เพื่อให้ผลงานมีความสดใส เหลืองอร่ามด้วยคุณภาพจากทองที่ดี รวมถึงการเลือกใช้กระจกแก้วหลากสี จะเลือกที่มีเนื้อกระจกแข็งฉาบหลังด้วย โลหะเงินหรือเจือปรอทบางๆ ให้แสงสะท้อน มีความแวววาวมากกว่ากระจกเกรียบหรือกระจกจีน นายวิเชียรมีความชำนาญ ในการตัดกระจกให้มีหลากหลายขนาดด้วยการใช้เพชรตัดกระจก นำชิ้นงานมาทากายารักรองพื้นอย่างน้อยสามครั้งเพื่อให้ กระจกเรียงตัวกันแนบชิดสนิท ไม่มีช่องว่าง นิยมสร้างสรรค์เป็นลวดลายไทยโบราณ เช่น ลายก้านขด ลายดอกพุดตาน ลายกนก ลายประจายาม ลายเครื่องเผา ลายดอกไม้ และลวดลายรูปลักษณะที่เกิดจากจินตนาการ เช่น ลายต้นไม้ ลายเทวดา นางฟ้า เป็นต้น

นายวิเชียรได้สร้างสรรค์ผลงานสู่สังคมไว้อย่างมากมาย โดยผลงานที่มีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์ทั่วประเทศด้วยฝีมือ คือ การปิดทอง ประดับกระจกพระพุทธรูปไสยาสน์ วัดพลับพลาชัย วัดใหญ่สุวรรณนาราม วัดสนามพราหมณ์ วัดเพชร สุวรรณ วัดพระทรง วัดโรงเข้ จังหวัดเพชรบุรี วัดห้วยน้ำขาว จังหวัดตราด วัดชนาธิการาม จังหวัดพังงา วัดเกาะจาก จังหวัดนครศรีธรรมราช วัดบ้านกรูด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วัดจุฬามณี และวัดช่องลม จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นต้น

ดาวเพดาน ข้าวหลามตัด

แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนแปลงไปแต่นายวิเชียรยังคงยึดถือกระบวนการปิดทองประดับกระจกไว้ตามแบบโบราณดั้งเดิม ด้วยการบรรจุปิดแผ่นทองที่ละแผ่นด้วยการใช้มือทั้งหมด และยังคงเลือกใช้วัสดุที่เป็นแผ่นทองคำเปลวบริสุทธิ์ ผลงานการปิดทองของนายวิเชียรจึงมีความวิจิตร งดงาม ประกอบกับมีความเงางามจากแสงสะท้อนของแผ่นทองคำเปลวแท้ที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ที่มีความแตกต่างเฉพาะตัวของนายวิเชียร

การถ่ายทอดความรู้และพัฒนาผลงาน

ในวันนี้นายวิเชียร ยังคงสร้างสรรค์ผลงาน “ประดับกระจก” อยู่อย่างต่อเนื่องโดยเน้นงานอนุรักษ์ตามกระบวนการดั้งเดิมทุกขั้นตอน เนื่องจากการประดับกระจกเป็นศิลปกรรมแขนงหนึ่ง ที่ต้องใช้สมาธิขั้นสูง ประกอบกับความใจเย็น ในกระบวนการผลิตทุกขั้นตอน เพราะการนำกระจกแต่ละแผ่นมาเรียงร้อยกันเป็นงานที่ยากและต้องใช้เวลาจึงจะสามารถทำชิ้นงานออกมาได้สำเร็จ จึงทำให้มีช่างแขนงนี้เหลือลดน้อยลงทุกที เพราะต้องใช้ความอดทนในการประดิษฐ์ชิ้นงานแต่ละชิ้นเป็นอย่างมาก ทั้งยังใช้เวลานานในการประดับกระจกในแต่ละสถานที่ ซึ่งบางแห่งอาจใช้เวลาเป็นเดือน หลายเดือน หรือบางสถานที่จำเป็นต้องใช้เวลานานเป็นปี จึงทำให้ช่างแขนงนี้หันเหไปประกอบอาชีพอื่น นายวิเชียรจึงเกิดความกังวลว่าศิลปะแขนงนี้จะเลือนหายไป จึงได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไป รวมทั้งชาวบ้านในชุมชน ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้การปิดทองประดับกระจกทุกขั้นตอน อีกทั้งยังถ่ายทอด ส่งต่อความรู้ทางภูมิปัญญาและเทคนิคแบบโบราณให้กับลูกชาย คือ นายวิศิษฐ์ เกาพันธ์ุ ทายาทคนสำคัญได้สำเร็จ ด้วยหวังที่จะให้คนรุ่นใหม่ช่วยกันอนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา และต่อยอดงานประดับกระจกที่นับวันจะเลือนหายไปตามกาลเวลาได้คงอยู่ต่อไปได้ในสังคม

ดาวพาดาน

นายวิเชียร เกาพันธ์ุ

ประเภทเครื่องรัก ปิดทองประดับกระจก

📍 23 เมษายน 2501

🏠 173/4 ถนนพงษ์สุริยา

ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง

จังหวัดเพชรบุรี 76000

☎ 084 - 735 - 9831